



من اعتقاد ندارم که طرح هدفمندی یارانه ها، اولویت اول کشور است

گفتگو: داود غرانوش
عکس: محمد ذبیحیان

❖ به علت دید کم سکاندار، ممکن است کشتی بخورد به صخره، ما جیغ می‌زنیم آقا مواظب باش، اما عده‌ای می‌گویند چرا داری جیغ می‌زنی؟

در شماره پیشین بخش نخست گفت‌وگوی مفصل با دکتر خوش چهره را خواندید. در این شماره نیز به بخش‌های مهمتری از این گفتگو که مباحث جالبی در آن مطرح شده است توجه کنید.

یک عقل و منطقی هم هست. عقل و منطقی می‌گویند که، عجزت می‌گوید بدون عقل و منطقی برو و عوارض را نیز می‌پذیرد. الان یادم آمد مسائلی را. ما آن زمان که در مجلس بودیم، برخی مواقع ایراد می‌گرفتیم. برخی از نمایندگان می‌آمدند و به من و سایر افرادی که به هم اشکال می‌گرفتیم می‌گفتند شما که با هم دوست هستید، شمار زشی و هم‌جبهه هستید... چرا این حرف را می‌زنید؟ دولت پرکار است و دلش می‌سوزد برای نظام، آنها فکر می‌کردند با دو تا تذکر ما باید ساکت باشیم، گفتم مثل این است که یک بچه‌ای از مدرسه کارنامه بگیرد و مادرش از مدیران مدرسه سؤال کند چه شد؟ می‌گویند رویارو فوزه شد. بعد مادرش می‌گوید که ای بابا بچه من در انشاء، ورزش و خط و نقاشی خوب بود و نمره‌های بالا می‌گرفت، چرا او را ر فوزه کردید؟ او نمی‌دانست که بچه‌اش در ریاضی و طبیعی... و... ضعیف است و نمرات پایین‌تر از ۱۰ و ۲ و ۹ و ۸ می‌گیرد، حالا اگر در انشاء و ورزش و خط و شعر ۱۵ یا ۱۷ می‌گیرد، ملاک نیست که در سایر درس‌های ضعیف نمرات بالا به او بدهند. آن زمانها، در مجلس نیز دچار این چنین فضا و معضلاتی بودیم و البته در اجتماع نیز به همچنین... آقا دولت اصولگراست و ارزشی است. نباید به آن ایراد گرفت... خوب، این درس ارزشی نمره ۱۸... اما دولت در تخصیص منابع، پول ملی و ثروت ملی را دارد بدون برنامه و طرح خرج می‌کند. نمره ۷... تنظیم مدیران برجسته و خوب نمره ۹، نصف کابینه‌اش عوض شد. چون ما نمره کارنامه‌ای نمی‌دادیم و تک نمره نگاه می‌کردیم، دچار چالش می‌شدیم و هر چقدر می‌خواستیم طرفمان را قانع کنیم که بابا بحث من روی شجاعت و جسارت او نیست، روی ارزشی بودنش نیست، مثلاً راننده‌ای را در نظر بگیرید که خوش اخلاق و دست به فرمان است و نمره‌اش ۲۰، اما بینایی‌اش ضعیف است، یا این راننده در پیچ و خم و دره کوهستان نمی‌تواند خوب رانندگی کند، اما می‌گوید راننده قبلی اخلاق نداشت و بد لباس می‌پوشید. و از ما که در مجلس بودیم و جزو اصولگراها، توقع نداشتند که ایراد بگیریم و برخی کارهای دولت را زیر سؤال ببریم. ملت، دولت را مثل یک کشتی می‌داند و سکاندار آن کشتی در دریای بیکران در حال گذر از روی آب است و به علت دید کم سکاندار، کشتی دارد می‌خورد به صخره، ما جیغ می‌زنیم آقا مواظب باش، اما عده‌ای می‌گویند چرا داری جیغ می‌زنی؟ این که کشتی بخورد به صخره همه می‌رویم زیر آب و احتمال غرق شدنمان هست. در هر صورت اگر قرار است که طرح حذف سوبسیدها از سوی آقای احمدی‌نژاد اجرایی شود، باید همه

در این باره باید بگویم البته اجرای آن پیامدهایی دارد که باید از دولت پرسید اگر مثلاً تورم در کشور ۳۰ درصد شد، آنها چکار خواهند کرد؟ باید بگوید که مطالعات ما نشان داده که هیچ‌گونه پیامدی ندارد و یا اگر دارد راه چاره آن چیست؟ البته بستگی دارد به شرایط اجرایی آن. من یک نکته را متذکر می‌شوم و آن اینکه چون معلم هستم و برای دانشجویان تدریس می‌کنم، می‌گویم، واژه‌شناسی خیلی مهم است. اصطلاحاً به آن می‌گویند اشتراک لفظی و اشتراک محتوایی و یا معنوی.

مثلاً واژه بد و خوب، خیلی‌ها ممکن است واژه خوب را مثبت ارزشیابی کنند. خیلی‌ها واژه بد را منفی ارزشیابی کنند، اما این دلیل نمی‌شود که ما تأیید کنیم که این خوب و بد ماهیتاً واژه مثبت است یا منفی. بستگی دارد به مفهوم آن. مثلاً یک آدم بز هکار و جانی موقعی که می‌گوید من دو تا دوست خوب دارم، منظور این است که او هم مثل من رذائل اخلاقی و انحراف دارد. پس منظور او از خوب و بد، سواست. خوبی که او می‌گوید با خوبی که ما می‌گوییم فرق می‌کند. یا خوب که ما می‌گوییم، مثلاً برخی می‌گویند طرح حذف یارانه‌ها را دولت‌های سازندگی و اصلاحات شجاعت نداشتند اجرایی کنند، چون از تبعات آن در کشور و روی زندگی مردم جامعه می‌ترسیدند، اما دولت آقای احمدی‌نژاد شجاعت دارد و غیره. مثلاً واژه شجاعت، برخی‌ها بدون آنکه به طریقی که محتوایی و یا علمی و منطقی‌اش نگاه کنند، می‌گویند که این کار شجاعانه است. شجاعانه یعنی چه؟ بحث علمی و منطقی بودن یک نسخه است که بیمار شجاعانه این دارو را می‌خورد، البته باید ببینیم این دارو ترکیبش درست است یا نه؟ یک پزشک حاذق این دارو را برای او نوشته است؟ بعد بگوید شجاعانه می‌خورد.

مابسیاری از جاها شجاعت را با جسارت اشتباه می‌گیریم، جسارت یک مفهوم دارد و شجاعت مفهومی دیگر. جسارت توأم با عقل نیست. طرف در ورزش جسور است. اما در جاهایی کارهایی انجام می‌دهد که شاید منجر به مرگش شود. مثل همان شناگری که از دایو ۱۰ متری در عمق ۲ متری می‌پرد. یا مثلاً از ارتفاعات یک کوه بلند توی دریا شیرجه می‌زند که ممکن است هلاک شود. یا مثلاً از هواپیما می‌پرد که چتر نجات را در یک ارتفاع باید باز کنید، اما برای اینکه رکورد بشکنند او یک مقداری می‌آید پایین‌تر. این جسور است، جسور دلیل ارزشی بودنش نیست. دقت کردید، جسارت در یک جاهایی لازم است، اما باید با تعقل همراه باشد. در شجاعت

❖ همیشه به یاد داریم که بزرگان و نخبگان به عامه مردم و سیاستمداران توصیه و تذکر می‌دهند، مانند تذکری که رهبر انقلاب به نخبگان و اساتید دادند، آیا این آقایان به وظیفه خود عمل کرده‌اند؟

توجه به قلمرو و احساس خیلی مهم است، در محیط‌های دانشگاهی باید عقل بر احساس در پدیده‌های مختلف از قبیل مسائل اجتماعی، سیاسی و فرهنگی... و تفوق پیدا کند و غالب شود. تذکر بجای رهبر معظم انقلاب از نکاتی است که ایشان در دیدار با اساتید دانشگاه عنوان کردند که بازنگری بر نامه‌ها و روش‌ها و نقش مسوولانه اساتید دانشگاه‌ها را می‌طلبد. خصوصاً آنجا که ایشان تأکید فرمودند: سهم و ظرفیت کشور در قلمروهای علم بیش از میزان فعلی است... ایشان خواستار نگاهی عمیق‌تر به تحولات علمی و دانشگاهی - که بحثی زمان بر است شدند... شادی، نشاط، امید و تحرک دانشجویان از هدف‌گذاری‌هایی است که در وظایف نظام برنامهریزی آموزش عالی کشور تعریف می‌شود. یکی از آسیب‌هایی که از ابتدای انقلاب با آن مواجه هستیم، این است که یک فضای احساسی به خصوص در محیط‌هایی چون آموزش و پرورش و دانشگاه‌ها ایجاد شده و چون این افراد در این فضاها آرمان‌خواه و عدالت‌خواه هستند، برخی از احساسات پاک و والای آنها استفاده ابزاری می‌کنند.

❖ نظر تان درباره طرح هدفمندی یارانه‌ها چیست؟ البته اسم اصلی آن طرح «حذف یارانه» است. یکی از بندهای سیاست اقتصادی است و جزو سیاست‌های تحمیلی صندوق بین‌المللی پول است که چند بند دارد: یک بند آن نیز کوچک کردن دولت است. دومی خصوصی‌سازی و سومی مقررات‌زدایی، یعنی باز کردن سیروارادات به کشور، چهارمی کاهش ارزش پول ملی و پنجمین بند حذف سوبسیدهاست. در دولت دوره سازندگی دو سه بند آن اجرا شد که عوارضی را برای کشور داشت. طرح‌ها متوقف شد. هرچه پول ملی آمد پایین، ارزش رفت بالا یعنی همان تورم ۵۰ درصدی که به اتفاق افتاد و کشور در شوک فرورفت. یکی از دلایلی که به سمت آزادسازی یا حذف یارانه‌ها نرفتند، بحث این بود که شرایط برای اجرای آن آماده نبود. این از دولت سازندگی، در زمان دولت اصلاحات هم با توجه به ایرادهای جدی که به تصمیماتشان وارد است، اما خبر نداشتند تا آن را قانونی کرده و اجرا کنند. اما از این طرف، ایرادهایی که نهادهایی مثل شورای نگهبان گرفت و یا فضایی که صدا و سیما ایجاد کرد و غیره، باعث شد که دولت آن را متوقف کند... بگذریم.